

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

**ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

Хустський професійний ліцей

Методична розробка

На тему: «Сучасні технології навчання»

**Виконав:
Майстер виробничого навчання
Сенек Антон Антонович**

Хуст - 2014 р.

ЗМІСТ

1. Сутність педагогічних технологій.
2. Новації та інновації в педагогіці.
3. Дистанційне навчання.
4. Інтерактивне навчання.
5. Модульна система професійного навчання.
6. Проектне навчання.
7. Схема модуля трудових навичок.
8. Література.

1. СУТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

В умовах розбудови незалежної держави особливе місце, роль і значення належить освіті. Процес встановлення національної школи Україні характеризується пошуками таких майстерних технологій, які максимально сприяли б формуванню соціально-активної, творчої особистості, здатної для самостійної регуляції власної життєдіяльності.

Однією з основних задач сучасної освіти в Україні є підготовка молодої людини до морального і професійного самовизначення в ринковій системі суспільних відносин, до самостійного самовизначення взаємовідношення з динамічним світом професійної праці. Тому велике значення приділяється здатність майстра допомогти учневі усвідомити і розвинути свої здібності, особистісні якості, і в першу чергу, ті якості, що необхідні для його особистісної і професійної реалізації.

Настала проблема вирішення тих протиріч, що існують навчально-виховному процесі середніх закладів освіти: між орієнтацією на систему знань, як основу підготовки і необхідністю особистісного розвитку учня, між традиційним підходом до оцінки якості знань учнями реаліями сучасності; між потребою впровадження ефективних майстерних технологій й недостатнім науково-методичним забезпеченням їхньої розробки і впровадження; між вимогами ринку праці й особистісної готовністю випускників до взаємодії з ним.

Одним з інноваційних напрямків підвищення якості навчально-виховного процесу навчальних закладах освіти є технологічний підхід до навчання головними перевагами якого є повне управління навчальним процесом відтворення усіх навчальних дій, оперативний зворотний зв'язок і корекція навчального процесу. Саме такій підхід є гарантією досягнення запланованих результатів, виражений у діях тих, що навчаються і послідовний орієнтації майстра на чітко сформульовані цілі навчання. Сучасної педагогічний працівник ПТНЗ та вчитель школи повинен володіти педагогічними

технологіями та вмiти їх впроваджувати навчальний процес для його подальшого вдосконалення. У перекладі з грецької мови «технологія» означає навчання про майстерність. Але оскільки майстерність предмет не матеріальний і кожний розуміє його по-своєму, то можливі різні визначення поняттям «технологія». Сутність педагогічної технології найбільше повно розкрито у визначенні АСОЦІАЦІЇ по педагогічних комунікаціях і технологіям (США): «Педагогічна технологія-це комплексний, не перервний процес, що охоплює людей, ідеї засоби організації діяльності з аналізу проблем і плануванню, забезпеченню, здійсненню і керівництву, розв'язання проблем, що відносяться до всіх аспектів засвоєння знань.» І.П.Подласий пропонує визначити педагогічну технологію як сукупність знань і дій, спрямованих на досягнення мети розвитку, виховання и навчання, тобто комплекс заходів, що дозволяє одержати педагогічний продукт заданої кількості і якості відповідно до запроєктованих витрат часу, сил и засобів. Головною особливістю будь-якої технології є відтворюваність результату. Стосовно до технологій навчання-це відтворюваність навчального циклу, тобто можливість його повторення будь-яким викладачем. Цикл навчання містить наступні моменти: становлення мети навчання; попередня оцінка рівня навченості; навчання, сукупність навчальних процедур і коректування відповідно до результатів зворотного зв'язку; підсумкова оцінка результатів і постановка нових цілей. Навчальний процес у цьому випадку набуває модульний характер-складається з блоків, наповнюваних різним змістом. Зворотній зв'язок, об'єктивний контроль знань-істотна риса технології навчання.

Модульна методологія Міжнародної організації праці-це сучасний, прогресивний вид професійного навчання, що базується на діяльнісному підході, суто індивідуальних принципах організації навчального процесу та забезпечення високого рівня якості підготовки.

Модульне навчання характеризується високою мобільністю та гнучкістю, що досягається завдяки можливості визначати зміст навчання відповідно до

вимог конкретного виробництва, технологій, обладнання тощо. Модульне навчання спрямоване на набуття компетентності людиною, яка опановує професію чи просто підвищує рівень власної кваліфікації.

Навчальний процес у модульній системі організовується за індивідуальними навчальними програмами що розробляються для кожного учня окремо, з урахуванням попередньо набутих навичок та знань.

Завдяки застосуванню індивідуального підходу

Загальний час навчання, як правило, скорочується.

При цьому рівень якості підготовки значно зростає порівняно з традиційною системою професійно-технічного навчання.

Гарантії високої якості забезпечується багатьма факторами. Це перш за все, багаторівнева система контролю, що забезпечує сталий зворотний зв'язок.

Це також зміни психології взаємовідносин учня і педагога, за яких учень стає справжнім центром навчального процесу, а педпрацівник виконує функції радника, консультанта, інструктора.

В очах учня педпрацівник стає невід'ємною, бажаною і обов'язковою частиною системи.

Висока якість навчання забезпечується також і тим, що основним носієм інформації у модульній технології професійного навчання є навчальний елемент, на який, на відміну від людини-педагога, не можуть вплинути зовнішні фактори.

Добре написаний навчальний елемент не залежно від умов його застосування забезпечує 100% передачу інформації тому, хто навчається.

Зміст навчання у модульній методології виражений і точно дозований.

Наприклад, обсяг теоретичної інформації відповідає обсягові дій у межах модульного блока, а весь обсяг навчального матеріалу такий, що забезпечує опанування учнем модуля трудових навичок.

Для розуміння сказаного слід ознайомитися з термінами та поняттями модульної системи навчання.

2. НОВАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В ПЕДАГОГІЦІ.

Інновації в освіті великою мірою пов'язані із суспільно-політичними та економічними змінами у житті країни. Україна розпочала складний шлях до євроінтеграції, складовою цього процесу є підписання Болонської угоди, що суттєво вплине на розвиток вищої і середньої освіти.

Словосполучення «Болонський процес» означає утворення європейського простору вищої освіти з національних систем шляхом їх зближення, узгодження та інтеграції. Необхідність поширення співпраці з середовища політики і виробництва на культуру і освіту стала все очевиднішою для країн – членів Європейського Союзу вже з середини 80-х р., але формально – юридичним початком цього процесу вважається 19 червня 1999р., коли в італійському місті Болонья міністри освіти 29 європейських країн підписали спільну декларацію. Україна також стала непоправним учасником Болонської угоди. У майбутньому у більшій мірі наблизиться до європейських норм ступенева структура наших дипломів. Обсяг навчальних програм вимірюватиметься не в аудиторних годинах, а в так званих «кредитах», які більш послідовно будуть враховувати самостійну роботу студентів. За кілька років до прийняття «Болонської декларації», після досить тривалої дискусії експертів Європи і Північної Америки було узгоджено характеристики так званого «світового стандарту загальної середньої освіти». Цей стандарт не є обов'язковим – кожна країна зберігає свободу дій щодо дотримання чи не дотримання його норм. Які ж характеристики цього визнаного стандарту? Їх три:

1. повна загальна чи професійна середня освіта має тривати не менше 12 років;

2. вона повинна мати заключну стадію поглибленого й диференційованого навчання тривалістю 3 або більше років;

3. бажано використовувати систему об'єктивного (тестового або іншого) заключного контролю, що дозволяє не тільки ранжувати випускників за значеннями, але й з певною точністю порівнювати якість роботи різних шкіл чи

інших навчальних закладів. Формування в Україні нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий освітній простір супроводжується історичними змінами в педагогічній теорії і практиці навчально-виховного процесу. Перехід до 12-річної школи об'єктивно вимагає переведення освітнього процесу на технологічний рівень. Це зумовлює появу **освітніх інновацій**. Які покликані суттєво змінити освітній процес.

Поняття «інновація» в перекладі з грецької мови означає «оновлення», «новизна», «зміна», з'явилося вперше в зарубіжних дослідженнях ХІХ ст. в техніці. В Україні на початку 90-их років 20-го ст. взято курс на розвиток інновацій, який знайшов своє відображення в концепції науково-технічного та інноваційного розвитку України, схваленої Постановою Верховної Ради України від 13.07.1999 р. Що ж до **освітніх інновацій**, то вони стали предметом спеціального вивчення багатьох учених з кінця 50-х років 20 ст. на Заході й в останнє десятиліття – в нашій країні і знайшли відображення в сучасній теорії інновації.

У ситуації інноваційного буму, характерного для практичної педагогіки останнього десятиліття, привертає увагу амбівалентність поняття «інновації». Для них – це впровадження історичних систем альтернативної освіти, які ми не мали можливостей апробувати на власному соціокультурному ґрунті, таких, скажімо, як науковий метод М. Монтесорі, педагогічна антропософія Р. Штайнера, метод Чеказької наукової школи та ін. Для інших інновації асоціюються з такою якістю нового, якої раніше ніколи не існувало. Дехто взагалі «інноваціями» розуміє практичну вседозволеність. У психолого-педагогічному плані тенденція удосконалення педагогічних технологій характеризується переходом:

- від учіння як функції запам'ятовування до учіння як процесу розумового розвитку;
- від чисто асоціативної, статистичної моделі знань до динамічно структурованих систем розумових дій;

- від орієнтації на середнього учня до диференційованих та індивідуалізованих програм навчання;
- від зовнішньої мотивації учіння до внутрішньої морально-виховної регуляції.

Модульна методологія Міжнародної організації праці-це сучасний, прогресивний вид професійного навчання, що базується на діяльнісному підході, суто індивідуальних принципах організацій навчального процесу та забезпечення високого рівня якості підготовки.

3. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ

Національна доктрина розвитку освіти передбачає державну підтримку інформатизації освіти ,застосування інформаційно-комунікаційних технологій у системі освіти.

Одночасно уряд приймає конкретні міри по оснащенню навчальних закладів ПТО сучасними комп'ютерами. Затверджено Державна програма інформатизації та комп'ютеризації професійно-технічних навчальний закладів на 2004-07 рік.

Одним з напрямків інформатизації післядипломної педагогічної освіти є впровадженням дистанційної форми з використанням мережі Інтернет. Дистанційне навчання(ДН) - це інноваційна організаційно-педагогічна технологія,що реалізує ідеї та принципи «Відкритого навчання».

Розробник-Відкритий університет Великобританії, заснований у 1969р. ДН-це синтетична, інтегрована, гуманістична форма навчання яка перебуває передусім творче,а не механічне засвоєння інформації, вироблення самостійних навичок для здобуття нових знань. Доцільність ДН обумовлена також сучасним економічним станом країни, коли навчальні професійно-технічні заклади не мають можливості направляти педагогічних працівників у відрядження для навчання в інституті після дипломної освіти. Таким чином складаються реальні умовами для впровадження ДН системі післядипломного підвищення кваліфікації педагогічних працівників ПТНЗ. ДН базується на очно –заочній

формі навчання але включає елементи сучасного нормативного і навчально-методичного забезпечення та перевідну інформаційну технологію.

Основою Дн є самостійна робота (без відриву від роботи) слухачем при ефективному управлінні навчанням і його якісного навчально-методичного і консультативного забезпечення. При впровадженні видозмінюються функції викладацького складу: куратор, викладач, консультант, тьютор (тренер). Тьютор-безпосередній організатор самостійної роботи слухачів, консультант з усіх тем курсу в період їх самостійної роботи.

ПРИНЦИПИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.

1. Принцип пріоритетності психолого-педагогічних, соціальних і санітарно-гігієнічних підходів до всіх аспектів ДН.

2. Принцип модульного підходу до відбору і конструюванню змісту ДН, його програмно-методичному забезпеченню і організації навчального процесу.

3. Принцип максимально можливої інтеграції змісту ДН.

4. Принцип формування інформаційного середовища (Web –середовище) у відповідності з цілями, завданнями і моделями ДН.

5. Принцип підготовленості особливості до ДН (принцип стартового рівня).

6. Принцип пріоритетності самостійної діяльності навчаємих у процесі одержання та

7. Принцип активного зворотного зв'язку

8. максимально спрощена процедура доступу до навчання ;

9. гнучкість – тривалість занять не регламентована ,

10. особистісна орієнтованість: свобода вибору змісту , часу, темпу, форм та методів навчання,

11. індивідуалізація навчання на основі застосування індивідуальних планів та графіків підвищення кваліфікації , які враховують рівень підготовки слухача ,

12. модульність структури змісту та організації навчального процесу,

13. застосування в навчанні сучасних інформаційних технологій та телекомунікаційних мереж (в т. ч. Ітернет)

14 активізація процесу та посилення творчої складової в навчанні завдяки використанню слухачем телекомунікаційних мереж, в тому числі й інтернет, для пошуку та добору професійної інформації, її аналізу та застосуванню,

15 забезпечення реальної неперервності ППО, тому що з'являється можливість у міжкурсовий період задовольняти інтереси та запити педагогічних працівників у змістовній інформації (блоки, модулі на Web – сайтах), нових розробках та передовому педагогічному досвіді,

16 можливість реального входження світовий освітній простір,

17 інформація може подаватися за допомогою як друкований, так і електронних технологій,

18 залучення спеціальних форм контролю-дистанційно організовані іспити, комп'ютерні тестуючі системи інтернет.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.

Методичне забезпечення ДН складається з трьох блоків: інформаційно-змістовий, контроль-комунікаційний, корекційно-узагальнюючий.

ІНФОРМАЦІЙНО-ЗМІСТОВИЙ блок забезпечує виконання організаційної та навчальної функції ДН і включає:

19 робочі навчальні плани та навчальні програми,

20 завдання на самостійну роботу слухачів та методичні рекомендації по їх виконанню,

21 підручники, навчальні посібники, довідники тощо,

22 методичні рекомендації по вивченню окремих тем навчальних програм по курсам,

23 методичні рекомендації по різнорівневому дистанційному підвищенню кваліфікації педагогічних працівників ПТНЗ з використанням мережі Інтернет,

24 методичні вказівки по використанню Web-сайтом по ДН інституту.

КОНТРОЛЬНО-КОМУНІКАТИВНИЙ блок забезпечує виконання навчальної, контролюючої, комунікативної, організаційної, рефлексивної функції дистанційного навчання і включає:

25 тести вхідного та вихідного діагностування,
26 критерії оцінювання,
27 навчаюча програма типу DTS по роботі з контролюючими програмами вхідного і вихідного діагностування.

КОРЕКЦІЙНО-УЗАГАЛЬНЮЮЧИЙ блок забезпечує виконання коригуючої, прогнозуючої, організаційної та інших функцій навчає і включає:

28 підсумкові результати навчальної роботи кожного слухача,
29 аналіз результатів різних видів контролю,
30 звітну документацію по групі.

4. ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ

Інтерактивне навчання це спільна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачену мету-створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність Інтелектуальну спроможність.

Суть інтерактивного навчання у тому що навчальний процес відбувається за умови постійної активної взаємодії всіх учнів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і учень, і майстер в/н є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, що вони знають, вміють і здійснюють. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблем на основі аналізу обставин та відповідної ситуації. Під час інтерактивного навчання учні вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати продумані рішення.

Активний тип навчання передбачає застосування методів, які стимулюють пізнавальну активність і самостійність учнів. Учень виступає «суб'єктом» навчання, виконує творчі завдання, ступає в діалог з майстром в/н.

Основними методами цього навчання є: самостійна робота, проблемні і творчі завдання, що розвивають творче мислення, питання до майстра в/н та

навпаки. Інтерактивне навчання сприяє формуванню цінностей, навичок і вмінь, створенню атмосфери співпраці, взаємодіє, а майстер в/н виступає в ролі організатора процесу навчання, лідера групи.

Наявні інтерактивні методи:

Питання про інтерактивне навчання в ліцеї розглядалось, слухалось на педчитаннях, інформаційно-інтерактивних нарадах. Крім того, питання про організацію пізнавальної діяльності засобами інтерактивного навчання було розглянуто на засіданні методичних комісій з професій та вирішенню, що доцільно на уроках в/н застосовувати методи «Моделювання», «Майстерня».

Моделювання

Визначення:

Наочне подання різними способами(макет, графіка, компютерні моделі)

Системи, структури, пристрою, процесу для аналізу і обговорення

Цілі:

Дослідження операції та процесів за фахом

Кількісний аналіз

Особистісний розвиток учнів

Переваги:

Наочність

Розгляд теми з різних точок зору

Стимулюється зацікавленість та увага учнів

Обмеження:
Ризик надмірного спрощення об'єкта, який моделюється, що призводить до не глибокого аналізу

Вимагає матеріально-технічних витрат

Майстерня

Визначення:

Робота в малій групі спрямована на одержання чітко, зумовлених результатів(рішень). Передбачає застосування простіших методів роботи малими групами.

Цілі:

Аналіз і практичне закріплення комплексних тем

Розвиток особистих якостей

Розробка нових стратегій

Переваги:

Продуктивність і практична користь

Залучення учнів до процесу навчання

Стимулювання зацікавленості

Самонавчання

Творчий характер

Співвіднесення з запитами професійної діяльності

Обмін знаннями і досвідом

Обмеження:
Ефективність кінцевого результату залежить від рівня аудиторії і майстерності(предметної кваліфікації) майстра в/н

Необхідність чіткого визначення структури і очікуваних результатів заняття.

Основні характеристики ІАМН

Визначення та цілі застосування методу.

Мозковий штурм

Визначення:

Неструктурований процес генерування та відбору інноваційних творчих ідей у групі, що координуються педагогом.

Цілі:

Тренування учнів у вирішенні проблем

Розвиток творчого мислення

Розвиток навичок спілкування, роботи у малих групах

Підвищення зацікавленості учнівської аудиторії

Переваги:

- 1 Висока міра активності учнів
- 2 Продуктивні результати
- 3 Досвід творчої діяльності
- 4 Орієнтованість на вирішені проблем
- 5 Розвиток особистісних навичок учасників
- 6 Стимулювання нових ідей
- 7 Невеликій термін

Обмеження:

Учні мають працювати групами з 5-7 осіб

Процес координування групових дискусій

І узагальнення ідей вимагає високої майстерності майстра

Різка якість результатів навчання які досягаються при мозковому штурмі.

ВИЗНАЧЕННЯ КОНКРЕТНИХ СИТУАЦІЙ

Визначення:

Визначення та аналіз реальної чи вигаданої, але реалістичної ситуації, події, явища.

Цілі:

- 1 Розвиток умінь вирішення проблем, прийняття рішень
- 2 Зв'язок теоретичного навчання з виробництвом
- 3 Аналіз комплексних ситуацій
- 4 Розвиток між особистісних відносин

Переваги:

- 1 Реалістичність ситуацій, що розглядалася
- 2 Інтенсивний процес групової взаємодії
- 3 Взаємонавчання учнів
- 4 Синтез різних точок зору
- 5 Розвиток навичок відбору оптимального варіанта вирішення ситуації
- 6 Практичне відпрацювання теоретичних знань
- 7 Розвиток особистісних навичок

Обмеження:

- 1 Вимагає значного часу на підготовку опису ситуації
- 2 Обмеженість конкретною ситуацією-необхідність постійного відновлення
- 3 Ризик невідповідності (неповної відповідності) цілям навчання і запитам цільової аудиторії

ОБГОВОРЕННЯ КРИТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ

Визначення:

1 Метод, подібної обговорюванню конкретної ситуації з наступними розходженнями:

2 Аудиторії повідомляється про яку-небудь критичну (позаштатну) ситуації на виробництві у міжособистісних стосунках

3 Учні задають майстру питання, прагнучи одержати додаткову інформацію

4 Критична ситуація може бути запропонована самою аудиторією

5 При аналізі є обговоренні допускається більша міра свободи в обгрунтуваннях

Цілі:

1 Розвиток умінь, прийняття рішень і усунення проблем у нестандартних (критичних) ситуаціях

2 Розвиток міжособистісних відносин

Переваги:

1 Більш конкретний метод в ілюстрації реальних проблем

2 Учні активніше розкривають послідовність дій, що відбулися

3 Учні асоціюють себе з тим чи іншим учасником певної події

4 Менші витрати на підготовку і проведення у порівнянні з попереднім методом

Обмеження:

1 Вимагає високої активності і тренуваності аудиторії в постановці питань

2 Ймовірність зайвої емоційності учнів при обговоренні

3 Необхідність чіткого співвідношення розглянутого явища з цілями навчання

ГРУПОВА ДИСКУСІЯ

Визначення:

1 Обговорення учнями певної ситуації або проблеми протягом визначеного часу з метою знаходження оптимальних шляхів її вирішення

2 Цілі:

3 Закріплення результатів інших занять

4 Встановлення зворотного зв'язку

5 Розвиток вмінь вирішення проблем

6 Розвиток навичок логічного мислення

7 Розвиток навичок взаємодії з іншими людьми

Переваги:

1 Високій рівень залучення учнів до процесу навчання

2 Малі витрати часу

3 Розвиток творчих здібностей

4 Окремий випадок мозкового штурму

5 Допоміжний метод для аналізу конкретних ситуацій, прийняття рішень

Обмеження:

1 Різний ступінь залучення учнів у процес обговорення

2 Ризик невідповідності певної відповідності входу дискусії цілям навчання

РОЛЬОВА ГРА

Визначення:

1 Метод навчання, при якому учні грають визначенні ролі в неформальній, але максимально реалістичній манері. Може мати структурований чи спонтанний характер

Цілі

2 Відпрацювання стратегії дій у конфліктних і стресових ситуаціях

3 Розвиток цільових поведінкових настанов

- 4 Розвиток навичок між особистісного спілкування
- 5 Розвиток комунікативних навичок
- 6 Ілюстрація емоційного аспекту діяльності

Переваги:

- 1 Ефективність відпрацювання професійних дій, висвітлені складних конфліктних ситуацій закріплює засвоєння теоретичних концепцій
- 2 Прояснює особливості поведінки
- 3 Розвиває навички оперативного вирішення проблем
- 4 Навчання в дії
- 5 Драматичний, ігровий ефект сприяє кращому засвоєні навчального матеріалу
- 6 Ефективний метод зміни настанов і поглядів

Обмеження:

- 1 Необхідність якісної підготовки акторів
- 2 Необхідність ретельного планування сценаріїв і постановки гри
- 3 Ризик застосування штучної ситуації
- 4 Значні витрати часу на підготовку і проведення
- 5 Необхідність врахування особливостей характеру акторів.

ФОРУМ

Визначення:

- 1 Нетрадиційний спосіб організації процесу обговорення певної теми, при якому ті, хто виступає, можуть висловлювати свою пропозицію без обмеження часу за умови, що їм вдається що їм вдається утримувати увагу аудиторії

Цілі:

- 2 Комунікативний тренінг
- 3 Творче обговорення проблеми
- 4 Розвиток умінь вирішення конфліктів
- 5 Преваги:
- 6 Стимулює творче мислення

- 7 Залучає аудиторію до процесу навчання
- 8 Створює неформальне середовище навчання
- 9 Реалізує метод вирішення конфліктних ситуацій

Обмеження:

- 1 Вимагає значного часу на підготовку і проведення
- 2 Можливе одержання результатів що не сприяють досягненню загальних цілей навчання

ТРЕНІНГ КОМУНІКАТИВНОСТІ

Визначення:

- 1 Метод навчання якій сприяє налагодженню ефективної взаємодії учнів, коректуванню моделей поведінки

Цілі:

- 2 Зміна настанов і моделей поведінки
- 3 Розкриття особистих здібностей
- 4 Практичне вирішення конфліктних ситуацій
- 5 Діагностика проблем організаційного розвитку
- 6 Сприяння побудові команд
- 7 Відпрацьовування навичок роботи в групі
- 8 Аналіз і розподіл ролей в групі

Переваги:

- 1 Навчання на основі розбору реальних ситуацій та моделей поведінки
- 2 Взаємне навчання учасників процесу
- 3 Більш ефективно застосування інших ІАМН

Обмеження:

- 1 Наявність в учнів емоційних бар'єрів
- 2 Труднощі виміру і оцінки отриманих результатів
- 3 Ризик появи негативних емоційних реакцій в учасників
- 4 Необхідність чіткого формулювання цілей та етапів заняття
- 5 Високій рівень (спеціальний) навичок і знань майстра в галузі психології

та соціології.

ІМІТАЦІЯ

Визначення:

1 Організований майстром процес відтворення максимально наближених до реальних умов виробничих або між особистісних ситуацій

2 Цілі:

3 Розвиток навичок професійної діяльності, прийняття рішень, вирішення проблем

Преваги:

1 Умови максимально наближені до реальних

2 Дієвість навчання

3 Підвищена зацікавленість і висока мотивація учню

4 Ефективне перенесення теоретичних концепцій у практику

Обмеження:

1 Потребує використання реальних життєвих ситуацій, зрозумілих учням

2 Вимагає значних витрат часу на проведення і підготовку

ДІЛОВА ГРА

Визначення:

1 Ділова гра є різновидом непродуктивної діяльності, під час якої імітуються конкретні виробничі ситуації, реальні взаємовідносини між людьми які в них задіяні згідно з їхніми професійними обов'язками

Цілі:

2 Відпрацювання функціональних та особистісних навичок

Преваги:

3 Відпрацьовуються професійні, особистісні, комунікаційні навички, моделі та стратегії поведінки

4 Наочність методів і результатів навчання (особливо при вивченні сучасних технологій)

5 Формування навичок комунікацій

- 6 Стимулювання творчого мислення
- 7 Об'єктивна оцінка і зворотний зв'язок
- 8 Навчання в дії
- 9 Демонстрація взаємозв'язків між різними функціями і процесами в організації

Обмеження:

- 1 Вимагає інтенсивних зусиль під час підготовки сценарію та здійснення його.
- 2 Ризик відхилення від цілей навчання

СЕМІНАР

Визначення:

- 1 Зустріч, спрямована на обмін результатами дослідження, виконаного проекту; може організовуватися у формі доповідей, обговорень, круглих столів

Цілі:

- 2 Підсумкове заняття за навчальної теми, дослідження чи проекту
- 3 Зосередження уваги на нових ідеях, концепціях
- 4 Вироблення шляхів вирішення проблем

Переваги:

- 1 Узагальнення й аналіз знань з навчальної теми
- 2 Отримання результатів на основі дослідницької діяльності
- 3 Обмін досвідом і знаннями
- 4 Продуктивні ідеї
- 5 Багатомірний аналіз розглянутих проблем

Обмеження:

- 1 Високі вимоги до рівня знань учнів
- 2 Ризик надмірної теоретизації результатів, що ускладнюють їх практичне використання

ДІАГНОСТИКА ПРОБЛЕМИ

Визначення:

1 Групове обговорення заданої ситуації з метою встановлення основної проблеми, що лежить у її основі.

Цілі

2 Відпрацьовування навичок вирішення проблем

3 Відпрацьовування навичок прийняття рішень

Переваги:

1 Проблемно - орієнтований підхід

2 Глибокий аналіз ситуації

3 Розгляд альтернатив

4 Використання практичного досвіду учнів

5 Структурований виклад варіантів проблем, що лежить в основі розглянутої ситуації

Обмеження :

1 Ризик невідповідності (неповної відповідності) обраної ситуації практичному досвіду та сфери діяльності учнів

2 Обмеженість практичного застосування отриманих результатів.

ГРУПОВІ ПРОЕКТИ

Визначення:

1 Виявлення, дослідницький пошук та вирішення групою учнів значущої для них проблеми з метою одержання реального результату

Цілі:

2 Відпрацювання навичок вирішення проблем

3 Розвиток творчого мислення та особистісних якостей

Переваги:

1 Висока залученість учнів до процесу навчання

2 Малі витрати навчального часу

3 Розвиток творчих здібностей

4 Допоміжний метод для аналізу конкретних ситуацій, що обговорюються, вирішення проблем, прийняття рішень

Обмеження:

1 За умови частого застосування стає механічним, втрачає творчу зацікавленість.

МЕТОДИ РОБОТИ УЧНІВ У СПІВПРАЦІ

Визначення:

1 Організація процесу навчання у співпраці малими групами учнів (від 2 до 7 осіб)

Цілі:

2 Опрацювання, закріплення, повторення, нового матеріалу, вирішення проблем, проектна діяльність, розвиток творчого мислення, комунікативних навичок

Переваги:

- 3 Висока активність і мотивація учнів
- 4 Високий рівень засвоєння навчальної інформації
- 5 Розвиток особистісних якостей учнів
- 6 Розвиток навичок роботи в команді.

Обмеження:

1 Потребує попередньої роботи з організації роботи учнів, ретельного добору учасників малих груп

2 Потребує більшого терміну на проведення, порівняно з пасивними методами навчання

ДЕБРИФІНГ

Визначення:

1 Аналіз та обговорення результатів попередньої роботи; структурування набутого досвіду під час підведення підсумків певного етапу роботи

Цілі:

2 Визначення та оцінювання власних досягнень та недоліків майстром і

учнями планування подальшої діяльності.

Переваги:

- 3 Висока активність і мотивація учнів
- 4 Розвиток особистісних якостей учнів
- 5 Оцінювання знань і вмінь, набутих під час попередньої роботи; рівня застосування особистісних якостей, рівня активності та моделей поведінки

Обмеження:

- 1 Потребує більше часу порівняно з іншими методами.

5. МОДУЛЬНА СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

-це гнучка інноваційна педагогічна технологія організації професійного навчання ,перенавчання та підвищення кваліфікації учнів, в основу якої покладено індивідуалізований діяльнісний підхід до освоєння модулів трудових навичок з визначеної професії, спеціальності або виду робіт.

МОДУЛЬНИЙ БЛОК(МБ)- логічна ,довершена і прийнятна частина роботи в межах виробничого завдання , професії (спеціальності) або сфері діяльності з чітко визначеними початком кінцем,що,як правило,в подальшому не поділяється на більш дрібні частини.

МОДУЛЬ ТРУДОВИХ НАВИЧОК(МТН)

- визначає в назвах модульних блоків роботу,представлену в межах запропонованої діяльності, інакше кажучи ,модуль трудових навичок це- специфікація робіт,відображено назвами модульних блоків.

НАВЧАЛЬНИЙ ЕЛЕМЕНТ-це навчальна брошура призначена для самостійного визначення учнем ,яка за звичай охоплює одну чи кілька споріднених трудових навичок або дискретно частину навчального матеріалу ,потрібного для їх засвоєння.

ІНСТРУКТИВНИЙ ЕЛЕМЕНТ - це навчальний матеріал ,підготовлений майстром (викладачем)у вигляді короткого конспекту дискретної частини змісту навчання для групового заняття ,або спеціально розроблений матеріал для самостійного освоєння учнем ,який має на меті дати тим ,хто навчається,

додаткові інструкції чи інформацію, необхідно для освоєння трудових навичок.

Елементом модульного навчання виступає рейтингова система оцінки знань і умінь, яка передбачає бальну оцінку успішності за результатами вивчення кожного модуля. Серед вимог до оцінки знань відносяться:

-об'єктивність: оцінка дійсно успіхів і недоліків роботи відсутність предвзятості

В оцінюванні;

- суб'єктивність: гуманістичний підхід, врахування реальних можливостей, стимулюючий ефект;

- систематичність;

- відкритість, аргументація оцінки;

- дієвість що виражається в порадах.

Поточні та підсумкові рейтингові оцінки по 100 бальній шкалі формуються за результатами навчальної роботи на протязі семестру. Поточне значення рейтингової оцінки перераховується щоразу, коли проводиться навчальній групі контрольний захід і ставить оцінки за виконання навчальної роботи.

Оцінка показує степінь засвоєння матеріалу послідовність отриманих оцінок на протязі семестру характеризує його навчальну дисципліну. Підсумкова оцінка стає основою для автоматичного виставлення атестаційної оцінки або заліку.

6. ПРОЕКТНА ТЕХНОЛОГІЯ.

Метод проектів не є принципово новим у світовій педагогіці. Він виник ще у 20-ті роки минулого сторіччя в США. Його називали також методом проблем і пов'язувався він з ідеями гуманістичного напрямку у філософії й освіті, розробленими американським філософом і педагогом Дж.Дьюї та його учнем В.Кілпатріком. Дж Дьюї пропонував будувати навчання на активній основі через діяльність учня відповідно до його особистого інтересу в цьому навчанні.

Ідея проектного навчання виникли в Росії практично паралельно з

розробками американських педагогів під керівництвом російського педагога С.Т.Шацького в 1905 року. Під його керівництвом була організована група співробітників – односторонців, які намагалися активно використовувати проектні методи в практиці викладання.

У Великій Британії, США, Бельгії, Фінляндії, Німеччині та багатьох інших країнах Дж.Дьюї знайшли широкий відгук і втілення. Рациональне поєднання теоретичних знань та їх практичне використання в проектній технології можна сформулювати тезисом «Я знаю, навіщо мені потрібно, де і як я зможу використати все те, що я знаю».

Ураховуючи широке розповсюдження на практиці проектної технології навчання, варто окреслити основні поняття, ознаки даної технології.

Слово «проект» запозичено з латинської й походить від слова «proectus», яке буквально означає «кинутий вперед». У сучасному розумінні проект – намір, який буде здійснено в майбутньому.

Проект – сукупність певних дій, документів, текстів для створення реального об'єкта предмета, створення різного роду теоретичного і практичного продукту.

Часто ототожнюють два різні види діяльності – проектування й дослідження. Дослідження виявляє те, що вже існує, проектна діяльність створює новий продукт. Тобто проектування передбачає планування, аналіз, пошук, реалізацію, результат (замислив – спроектував – здійснив). Під час дослідження обирається явище (природне), яке викликало питання. Описується дане явище за допомогою цифр, графіків, схем будується модель явища.

ТИПОЛОГІЯ ПРОЕКТІВ.

За головним видом діяльності проекти бувають:

31 дослідницькі,

32 творчі,

33 рольові, пригодницькі,

34 прикладні,

35 телекомунікаційні.

На практиці часто бувають змішані види проектів: дослідницько - прикладні, творчо-рольві та ін.

Ураховуючи,що телекомунікація – передача інформації на відстані електронними засобами,починаючи з 80-тих років 20ст.Шорокого застосування набули телекомунікаційні навчальні проекти. Тобто проекти,в яких брали участь педпрацівники й учні з різних країн за допомогою сучасних інформаційних технологій. Особливості телекомунікацій проектів:ці проекти між предметні,достатньо тривалі в часі,значна інтеграція знань,залучення засобів комп'ютерних технологій, значущість, актуальність теми проекту для учасників із різних країн світу.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ.

1.Наявність значущої в дослідницькому,творчому плані проблеми,яка вимагає дослідницького пошуку для її розв'язання (наприклад, дослідження демографічної проблеми в різних регіонах світу).

2.Практика,теоретична,пізнавальна значущість передбачуваних результатів.

3.Самостійна (індивідуальна,парна,групова) діяльність учнів.

4.Визначення кінцевих цілей спільних індивідуальних проектів.

5.Визначення базових знань із різних областей,необхідних для роботи над проектом.

6.Структурування змістовної частини проекту(із зазначенням поетапних результатів).

7.Використання дослідницьких методів:визначення проблеми,задач дослідження,які впливають із проблем висунення гіпотези їх розв'язання, обговорення методів дослідження,оформлення кінцевих результатів, аналіз отриманих даних, підбиття підсумків, корегування,висновки(використання в ході спільного дослідження методу «мозкової атаки», «круглого столу»,статистичних методів, творчих звітів, перегляду та ін.)

8.Результати виконаних проектів повинні бути матеріальними,тобто

оформлені у визначений спосіб (відеофільм, щоденник мандрівника, комп'ютерна газета, презентації, веб-сторінка тощо).

З урахуванням вищезазначеного використання методу проектів дозволяє:

- формувати вміння в педпрацівника й учнів виділяти й обирати найбільш цікаві й практично значущі теми для проектів.

- учням – оволодіти значним арсеналом методів дослідження (аналіз літератури, пошук джерел інформації, збір та обробка даних, висування гіпотез та методів їх вирішення тощо).

- педпрацівник – надати пріоритетне різним видам самостійної діяльності учнів.

- учням – набути комунікативної компетентності (вміння організувати й вести дискусії, вислухувати інші точки зору, генерувати ідеї та ін).

- учням педпрацівникам – більш досконало оволодіти інформаційно комунікаційними технологіями.

АЛГОРИТМ РОБОТИ НАД ПРОЕКТИМ.

1. Організація проекту.

- визначення теми й мети проекту,
- формулювання проблеми,
- гіпотези її розв'язання.

2. Планування діяльності в проекті.

- визначення джерел інформації,
- опис бажаних кінцевих результатів,
- розподіл завдань.

3. Дослідження теми проекту.

- збір необхідної інформації,
- аналіз зібраної інформації,
- висновки, пропозиції.

4. Результати.

- оформлення результату,

- демонстрація(презентація)результату,
- оцінка.

8. ЛІТЕРАТУРА

1. Аніщенко В. Модульне навчання. Концепція Міжнародної Організації Праці// Професійно-технічна освіта.-1999.-№1.-С.21-23.
2. Модульна система професійного навчання: концепція, методика, особливості впровадження: Навчально-методичний посібник / В.С. Плохій, А.В. Казановський. - Видавничий центр КТ " Київська нотна фабрика", 2000.-284с.
3. Нові технології навчання: Науковий методичний збірник. Випуск 24. - К.:ІЗМН, 1998.-200с.
4. Методичні рекомендації ДПОІПП,2004р.(м.Донецьк). «Педагогічні технології»
5. Інноваційні технології навчання. О.І.Когут. Тернопіль «Астон»
6. Освітні технології:Навчально-методичний посібник.\О.М.Пехота,А.З.Кіктенко,О.М.Любарська та ін.За ред.О.М.Пехоти. – К.А.С.К.,2004.
7. Порівняльна педагогіка:Навчальний посібник \Упорядники: І.М.Богданова,Н.І.Дідусь,З.Н.Курлянд,М.Ф.Ломонова,О.С.Цокур,Н.А. Шевченко, О.М.Яцій. – Одеса: ПДПУ ім.К.Д.Ушинського,2000
8. Інновації в системі професійно-технологічної освіти України\Укр.-канад.Проект «Децентралізація упр. проф. Навчанням а Україні»;уклад Щербак О.І.,за ред. Т.М.Десятова – ВЦ «Просвіта», - (Професійно-технічна освіта). – біограф.